

ש"ס

האם אומרים ברכה מעין שבע בליל פסח שחל להיות בשבת

יו"ט שחל להיות בשבת. מבואר בגמ' דכיון שכל הסיבה לברכת מעין שבע הוא משום סכנה, ופירש רש"י מזיקין שלא היו בתי הכנסת שלהם בישוב והיו מתפללים כל שאר לילי החול בביתם אבל ליל שבת היו באים לבית הכנסת ושוהין לאחר תפלה לכך האריכו תפלת הצבור בתפילת מעין שבע, ולפי זה לכאורה בליל פסח שהוא לילה השמור מהמזיקין ונקרא ליל שימורים אין כל סכנה שכן כתוב בתורה "ליל שימורים לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שימורים לבני ישראל לדרתם" ומבואר בגמרא פסחים (קט ב) "אמר רב. נחמן אמר קרא 'ליל שימורים' ליל משומר ובא מן המזיקין, ויש לשאול מה הדין בליל פסח שחל בשבת שהוא ליל שמור מן המזיקין אם צריך לומר מעין שבע או לא? .

וכבר דנו בזה הפוסקים שהטור (סי' תפ"ז) הביא בשם בעל העיטור שכשחל בשבת אין אומר ברכה מעין שבע שנתקנה בשביל המאחרים לבית הכנסת שלא יזיקום המזיקים ובליל שימורים אין צריך, אלא שהבית יוסף הביא בשם

עניינא דינא – פסח פרק י' מתוך גיליון "לב המועדים" (ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

לא שייך לנקותם כראוי לכן לא אוכלים אותם. חלקים הפנימים של העופות יש שנהגו שלא לאוכלו.

מנהגים במידי דאכילה

לקנות אוכל מוכן: יש שהקפידו לבשל כל המאכלים בבית ולא לקנות מן המוכן (עדות ביהוסף חומרות בפסח ה).

זכר לדבר: מהמשנה באיזה מקומן [בכל הקרבנות כתיב ונאכל לכהנים ונאכל ליום או לשני ימים] ובסוף כתוב הפסח אינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל וכו' ואינו נאכל הביאור שבפסח הכל אינו נאכל דהיינו זה לא זמן של אכילה (הרה"ק מגארליץ זצ"ל).

יש הנוהגים לקנות כל מאכלם לחג אפילו פירות וירקות לפני פסח (מנהג ירושלים עיין מנהגי ארץ ישראל), הטעם: לפי שאם יש פירור חמץ יתבטל לפני פסח (מועד לכל חי סימן ב סעיף כד).

לאכול אצל אחרים: רבים מקפידים שלא לאכול שום מאכל אצל השני בפסח, מנהג זה מובא בספר מועד לכל חי (סימן ב אות טוב) וכתב הטעם: כי משפחה ומשפחה מנהג אבותיהם בידיהם, וכן מביא הפלא יועץ ומוסיף ואין בזה משום יוהרא שהרי רגילים לומר בפסח איש אצל רעהו אינו אוכל, כי לא כל אדם שווים בזהירותם, והמרבח ליוהר הרי זה משובח.

מאפה הנראה כמאפה של חול: יש שנהגו שלא לאפות ולאכול מאפה הנראה ודומה למאכלי חמץ, והטעם: ע"פ דברי הראב"ן הובא בברכי יוסף (תסג) שלא יעשו גם מקמחים המותרים כדי שלא יעשו גם מקמחים האסורים, וכן היה נוהג הגרשז"א (שלמי מועד פרק פא) שלא לאכול הדבר הנראה כמו עוגת חמץ.

חלב: יש שנהגים שלא לאכול ולשתות מאכלי חלב בפסח (הליכות חיים פסח פרק הכשרות עמוד פג), והטעם: משום שחוששים שמא הבהמה אכלה חמץ בפסח, טעם אחר: לפי שחוששים שמא התערב פירור חמץ בשעת החליבה, ואע"פ שהיום חולבים במכונות וכמעט שאין מצוי חשש חמץ, מ"מ עדיין יש השומרים על חומרות שנהגו אבותיהם.

יש שנהגים לקנות חלב לפני פסח לכל ימי החג, והטעם: משום שחוששים שמא הבהמה אכלה חמץ בפסח וחוששים לאיסור הנאה בפסח ולכן קונים לפני פסח שאף אם הבהמה אכלה חמץ באותו יום של החליבה מותר לכו"ע לשתות החלב בפסח, לפי שהחמץ השתנה לפני סוף זמן איסורו.

במנהגים בבשר ועופות

לקנות עופות לפני פסח: יש שנהגו לקנות עופות לפני פסח (זכרון משה תסז שכך נהג זקינו החיד"א, חיד"א בספר טוב עין סימן יח אות פד בא"ח פרשת צו אות מ), והטעם: משום חשש שמא ימצא חיטים ושאר דגנים במעיה ומנקים את אבריה הפנימים כדי שלא ימצא דגנים במעיה.

יש הנוהגים שלא לאכול בשר של תרנגולים

והטעם: משום שחוששים פן ימצא בהם חיטים ושעורים ויפול לתוך התבשיל בלא שימת לב ויבאו לידי איסור (לב חיים ח"ב סימן רז, ברכי יוסף תסז יא בא"ח צו אות מ). טעם אחר: כיון שהתרנגולים אוכלים חמץ נמצא שנהגים מאיסור (לב חיים שם בשם ספר בית הרוואה, עין שערי תושבה סו"ס תמחו צ"ע).

רגלי עופות: יש שאין אוכלים רגלי עופות, והטעם: כיון שהם דורכים בכל מקום והרבה חמך ולכלכוך נדבק בהם

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל: 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

אליעזר יצחק בן שפרה בתושח"י כל הרוואה את ההודעה יאמר שני

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל: 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

ש"ס

מהרהור בדברי תורה, וגם י"ל בפשיטות דבשעה שמקיים מצוה, בפועל הוא עבודה ואין לעשות עבודת ה' דרך בזיון שהוא בכלל ביזה מצוה עכ"ל.
והיינו דלטעמו הראשון של הביה"ל אין הטעם משום קיום המצוה גופא במקום שכה, אלא כיון שצריך כוונה כדי לצאת ידיהמצוה, נחשבת הכוונה כהרהור בדברי תורה ואסור להרהר בדברי תורה במקום שאינו נקי, אולם לטעם השני עצם זה שהמצוה מתקיימת במקום שכה הוי כעושה עבודת ה' דרך בזיון.

והנפק"מ תהיה במקרה שלנו, שמדליק את המתג הנמצא מחוץ לבית הכסא, דלפי הטעם הראשון כיון שכונת המצוה נעשית מחוץ לבית הכסא לכאורה הדבר מותר, אולם לטעם השני כיון שהמצוה גופא נעשית בחשמל שבתוך בית הכסא הוי כעושה עבודת ה' דרך בזיון ואסור.
ושמעתי מהרה"ג רבי אברהם הרט שליט"א, **ששאל את מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל** באברך שהתארח בבית מלון והדליק את נר השבת בברכה בחדר, ואח"כ רוצה להעבירו לבית הכסא מפני הדליקה, ואמר לו הגר"ק שמוטב שלא ידליק כלל מאשר יכניס את הנר לבית הכסא.

עניינא דיומא – פסח פרק יא' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

שמן

שמן שומשומין יש הנוהגים שלא להשתמש בשמן העשוי משומשום בפסח, והטעם: לפי ששומשום נחשב כקטניות שנאסר על בני אשכנז.

טעם אחר: מפני שמעורב בו חמץ לפני הפסח דהיינו גרגרי דגן הנטחנים עמהם בעת טחינת השומשום וא"א לבררם, אף שכבר התבטלו הגרגרים הנזכרים קודם הפסח.

שמן כותנה: יש הנוהגים שלא להשתמש בשמן כותנה (שו"ת מנחת יצחק ח"ג סימן קלח ב, הגרשז"א הליכות שלמה פרק ד אות ז), והטעם: אע"פ שאינו כקטניות החמירו מפני שהוא דבר הנדגן וגדל בשרביטים כקטניות (הגרשז"א שם). ויש הסוברים שדינו כקטניות, ויש המשתמשים בשמן זה כשנעשה בכשרותו לפסח. (ספר מקראי קודש ח"ס סימן ס אות ב).

שמן אגוזים: המג"א (תנ"ג ב) בשם המהרי"ל מתיר להשתמש בשמן זית ולא בשמן אגוזים.

שמן זית יש הנוהגים שלא להשתמש בשמן זית בימי הפסח, הטעם: משום ששמן זית הוא דבר חריף ושמא כתשו אותו במכתשת של חמץ, (דגול מרבבה תנ"ג ב), יש שכתבו טעם אחר לאסור: שחוששים שמא הפועלים טבלו בו פיתם (ברכ"י תמוז אות יד).

בזמננו יש שכתבו כיון שעושים הכל בבית הבד ונוהרים בו אין חשש ומותר השימוש בו.

וישנם רבים שמהדרים שלא להשתמש כלל בשמן כל ימות הפסח, והטעם: שחוששים שמא יתחלף בשמן קטניות (שו"ת בית שערים או"ח רטו בשם בעל ייטב לב מסיגעט) ומשתמשים בשומן עופות [הנקרא שמאל"ץ] (עדות ביהוסף חומרות הפסח כד) שמכניס אותו בערב פסח לכל ימות החג.

שתית משקה הנקרא בארשט

הטעם שרבים נוהגים לשתות משקה חמוץ שנקרא "בארשט" בפסח כדי להוציא מליבם של קראים וצדוקים שמפרשים את הפסוק "כל מחמצת לא תאכלו", כפשוטו של מקרא שאין לאכול דברים חמוצים בפסח, וכדי לעקור את דבריהם ולפרש הפסוק על פי מסורות חז"ל שפירושה עיסה שהתחמצה שותים בארשט שהוא סלק חמוץ להורות שהוא מותר בלא כל ספק (הגדה ילקוט שמעוני הובא בספר מנהג ישראל תורה). מנהגים בכלים

כלים מיוחדים לפסח: נהגו העולם להשתמש בכלים מיוחדים לפסח, והטעם: כדי שלא יצטרכו להגעיל את הכלים של יום חול בשביל פסח, ועל ידי זה ימנע הרבה מכשולים, טעם אחר: משום שא"א לנקות בסדקים הקטנים שבהן שלא ישאר בהם חמץ במשהו (יסוד ושורש העבודה הלכות הגעלת כלים).

אוכלים שנפלו על הרצפה: יש הנוהגים שאוכל שנפל על הרצפה בפסח שלא לאוכלו שוב בפסח (באר היטב תנא מג).

כלי שנפל לארץ: יש שנהגו לשטפם אף אם הרצפה נקיה ולהשתמש בהם (באר היטב תנא מג), ויש שמקפידים שכל כלי אכילה שנפל על הרצפה שלא להשתמש בו באותו שנה בכל זה בפסח (עיין א"ר תנא מ, שלמי מועד פרק עא שכת' נהגו בבית הגרשז"א).

הפסק על השולחן: יש שנהגו שאין מניחים ספרים או בקבוקים בלי הפסק מפה או ניר תחתיו (חמד משה תנא ס"ק לה), והטעם: כיון שספרים משתמשים בהם כל ימות השנה עלולים להמצא לפעמים במקום פירורי חמץ לכן יש ליהרר מלהניחם על גבי שולחן.

ובקבוקים הטעם: כיון שבד"כ אין ידוע היכן היו מונחים קודם לכן נכון ליהרר בזה (חג המצות פרק כה הערה סב). להניח ספרים על השולחן: יש שנהגו כל השנה לא להניח ספר כל השנה על השולחן, והטעם: שחוששים שמא יפלו בתוכם פירורי חמץ וישכח לבערם לפני פסח (דרכי חיים ושלום ע"פ הרמ"א סו"ס

הזכרת דבר חמץ: יש שנהגו שלא להזכיר מילת לחם בפסח אלא אומרים חמץ, והטעם: משום שחוששים שישאלו התינוקות על זה ויבאו לידי אכילה (תשובי ערך דבר מנהג ישראל תורה סימן תסט).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל: 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

זלמן דוב בן אסתר בתושח"י כל הרוואה את ההודעה יאמר שני

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל: 0722-146676 | נזקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

שבת דף כ"ו

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה

קו התהילים להצלת הבריאים שלא יחלו והחולים שיתרפאו

077-9710320 שלוחה 597 לשליחת שמות לתפילה חייגו 0722-148184

נערך ע"י הרה"ג הרב נחמן שלישי, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7673908@gmail.com

(1) מדוע אין מדליקין ב'צרי' ?

א. הוא עף ויש סכנת שריפה.

ב. שמא יסתפק ממנו בשבת ויתחייב משום מכבה.

ג. ב' התשובות נכונות.

(2) 'כורמים' הם מאספי אפרסמון.

א. נכון.

ב. לא נכון.

(3) באר ההבדל בין 'שלוש על שלוש' ל'שלושה על שלושה' ?

א. שלוש - אצבעות, שלושה - טפחים.

ב. שלושה - טפחים, שלוש - אמות.

השאלות במדור זה הינן רשות

היכן מצינו שחמות יכולה לשנוא את כלתה עד כדי רצח ?

שטאמא שטאמא זאמא 'לז לאגאטש טש טאמא א"טא אלאסאטא
לאמא אלאסאטש טש טאמאט 'שטאטש זא טאמא זאמאט : אלאט טאמאט טאמאט זאמאט

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שלישי - רב שכונת ח' ביב לתנובות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@gmail.com

האם צריך ג' על ג' לטומאה בבגד פשתן

אין בו משום שלוש על שלוש ומסככין חוץ מפשתן. כלומר
דבפשתן איכא טומאה בשלוש על שלוש ומשמע דצריך שלוש
על שלוש כדי שיטמא. ואמנם בגמ' לקמן דף ס"ג ע"ב מפורש
דאריג כל שהוא טמא, ולא צריך שלוש על שלוש, וכתבו התוס'
דשם מדובר באין דעתו לארוג יותר וכאן מדובר כשדעתו
לארוג יותר, והיינו דהשיעור הרגיל הוא שלוש על שלוש אלא
שאם אין דעתו לארוג יותר ויש לו מטרה ותועלת במצב של
האריגה של עכשיו ולכך טמא אף בלא שלוש על שלוש.

כ"ו ע"א

האם אסור להאכיל טבל לבהמה

אין מדליקין בטבל טמא. ומבואר בתוס' דלאו דוקא הדלקה
אסורה בטבל אלא ה"ה לכל הנאה של כילוי דאסורה היא
בטבל אפילו לכהן, ובתוס' פסחים דף ט' ע"א כתבו דמטעם
זה אסור להאכיל טבל לבהמה, ובתוס' הוסיפו דמכאן
לומדים דגם תרומה אסורה היא לזר בהנאה של כילוי והיינו
דוקא לזר אבל כהן ערל או טמא אינו אסור אלא באכילה
אבל מותר הוא בהנאה של כילוי וכמ"ש המנחת חינוך (מצוה
רפ"ב אות י').

וכן מבואר ברמב"ם (פכ"ב מכלים ה"א) שכתב בד"א שכדי לקבל טומאה צריך ג' על ג' בצמר או פשתים וג' על ג' טפחים בשאר בגדים בקרעים הבאים מן הבגדים, אבל האורג בגד בפני עצמו כל שהוא הרי זה מקבל שאר טומאות חוץ ממדרס שבמדרס תמיד ג' על ג' טפחים שאז הוא ראוי למדרס. הרי דהאורג בגד בפני עצמו כל שהוא ואין בדעתו לאורג יותר טמא.

מיהו הפמ"ג בראש יוסף ביאר שדעת הרמב"ם שונה מדעת התוס' והביא מפירוש המשניות להרמב"ם דאריג כל שהוא היינו אזור ארוך ואף שאינו רחב כל כך ואין בו אלא כל שהוא טמא דהוא ככלי לבני אדם, ונמצא דלהרמב"ם לא מספיק מה שיש לו תועלת מהאריג וכדי לקבל טומאה צריך שישמש כבגד או ככלי.

ולפי"ז העלה הראש יוסף להלכה שאם אריג כל שהוא וסיכך בו יהיה טהור וכשר אם אינו כלי או בגד ולהתוס' יהיה טמא ופסול לסכך.

עניינא דיומא – פסח פרק יב' מתוך גיליון "לב המועדים" - ניתן לקבל במייל (lev17382@gmail.com)

ניקוי הרצפות

ניקוי רצפת הבית מספיק בשטיפה אחת, והטעם: כיון שהיום ברוב הבתים אין חורים וסדקים ברצפה ולכן מספיק בשטיפה אחת במים וסבון ויכול להוסיף אקונומיקה ואין צריך לבדוק יותר שהרי לא יתכן שנשאר כזית ואם נשאר פירורים הם ודאי מטונפים קצת וכתב המשנ"ב שלכו"ע אין עליהם חיוב ביעור (הגרי"א"ד גליון מים חיים 283. הגאון ר' חיים פינחס שינברג ליקוט הלכות תשנ"ו, ספר הכשרות פרק ו ל).

ניקוי ספרים

ספרים שלא אוכלים כשלומדים בהם, אין חיוב לנקות (קובץ הלכות להגר"ש קמינצקי פסח בשם אביו). ספרים שלומדים בהם בשעה שאוכלים ומשתמש בהם בפסח.

יש אומרים: בספרים שצריך בפסח יש לבדוק את כל הספרים דף דף, ואם אינו משתמש בפסח יכול למוכרם (חזו"א). ואת הארון ישכיר לגוי ויעשה מחיצה על הארון (ארחות רבינו ח"ב עמוד ו והגאון ר' ניסים קרליץ).

ויש אומרים: שאין צריך לבדוק וגם אם נפלו שם פירורים הרי הם מאוסים ואינם ראויים לאכילה ומהני בזה ביטול, וגם לא שייך טעם גלוסקא נאה שאינה מצויה בספרים, ומיהו יש לזהר שלא להניח על השולחן שאוכלים עליו, **והטעם:** כיון שאם יפול פירור לתוך האוכל יאכלנו וחמץ בפסח אינו בטל (קונטרס מצות הפסח א בשם הגרשז"א והגר"ש"א).

עצה טובה: שכל השנה יקפידו על ספרים שלא לפתחם בשעת האוכל וממילא הספרים יהיו מקום שאין מכניסים שם חמץ.

ברכונים וזמירונים: ברכונים וזמירונים נקיונם קשה עיקר החשש הוא מפירורים, ולכן יניחם בארון וימכרם לגוי (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספרה"ע עמוד 6).

"וכל אדם צריך לכבד חדרו קודם הבדיקה (רמ"א תלג יא) והמנהג לכבד כל הבית והחדרים ביום י"ג כדי שיוכל לעשות הבדיקה כדין בתחילת ליל י"ד" (משנ"ב תלג ס"ק מז).

הטעם שמנקים את הבתים לפני ערב פסח

לפי שמצאנו בענין חמץ שעשו חכמים הרחקות הרבה משום שהחמירה התורה לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וענשו כרת וגם לא בדלי מינה ותיקנו לכבד את הבית היטב היטב ואין לסמוך על הבדיקה לבד ולא על הכיבוד לבד (מרדכי פסחים סימן תקלו) כי בלא זה לא מועיל ולא יצא ידי חובתו רק בשניהם (ספר מהרי"ל הלכות בדיקת חמץ יא, עיין בגדי ישע על המרדכי שביאר מנ"ל, משנ"ב תלג ס"ק מז כתב דלא מייבדק שפיר בלא כיבוד).

טעם אחר: יש שכתבו שניקיון הבית לפני פסח יש בו משום זכירת עבודת הפרך וגם מזכיר את התועלת שבאה לעולם אחרי יציאת מצרים דהיינו ניקיון מההרגלים הרעים של האנושות (ספר ואתם עדי פרק א ח 5).

מקום שצריך לנקות

כללא דמילתא כל מקום שמכניסים בו חמץ צריך לנקות (ולבדוק), ובבתים שלנו שהרגילות שהילדים מסתובבים ומלכלכים כל פינה כל מקום גלוי צריך בדיקה אך מקומות גבוהים שאין מגיעים אליהם הילדים ואין רגילות להניח שם חמץ אין צריך לנקות (ולבדוק).

ניקוי קירות הבית

מקור המנהג בשו"ע (תמב ו, משנ"ב שם ס"ק כח) שכתב "ונהגו לגרר הכתלים והכיסאות שנגע בהם חמץ ואין ללעוג על מנהג זה ולומר שהוא מנהג שטות", דין זה נאמר רק במקום שרואים לכלוך על הקירות הבית כמו שמצוי במטבח על הקיר או על החרסינה שליד השולחן, וכיון שחמץ זה נפסל מאכילה לכן מעיקר הדין אין חיוב לבערו ועל זה כתב השו"ע שאין מקום ללעוג על מי שמבערו, אבל שאר קירות הבית שאין עליהם לכלוך אין המנהג לנקות (הגר"ש"א דיני פסח וספרה"ע עמוד 5, חוט שני תמב ט י).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

דניאל שמואל בן הרב חיים נתן אליהו בתושח"י כל הרואה את

ההודעה יאמר שני פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

ש"ס

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

אצל אחרים. אי"כ מה"ט גם כן יש לאחוז הציצית בידו בשעת פרשת ציצית, בשעה שהוא אומר וראיתם אותו, כיון שישנו בראיה אצל אחרים. וכן לנשק אותם משום חיבוב מצוה... אבל להעביר הציצית על עינו כיון שהוא אינו רואה למה יעבירם, והוא כחוכא ואטולא, עכ"ל, (הו"ד במשנ"ב סימן כד סק"ז). הרי לפנינו שהסומא חייב בציצית כמו פיקח לכל דבריו, ולפי זה שהציצית ישנם גם בראיה של אחרים אולי סומא והפיקח שוים בדבר.

עניינא דיומא – פסח פרק יג' מתוך גיליון "לב המועדים" (- ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

ניקוי תריסים ומסילות

יש אומרים בחלק העליון אין צריך ניקוי כלל, בחלק התחתון אם יש ילדים שנוגעים עם ידים עם חמץ ראוי לנקות עם סבון ומים (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 5).

המסילות חייבות בניקוי, והטעם: כיון שמתאסף שם חמץ ובפרט כשיש ילדים בבית לפעמים נדבק במסילות חמץ וזה ניכר בבדיקה קצרה (הגר"ש"א שם), ויש אומרים: שאין צריך לנקות אלא לראות בעין ואם לוקחים סמרטוט ועוברים עליהן עם מים וסבון זה מספיק שהרי זה פחות מכזית שמטונף קצת וסגי בזה (מים חיים גליון 284).

שואב אבק

יש להקפיד להוציא את השקית ולנקותו היטב, והטעם: כיון שמשתמשים בו בערב פסח ומצוי שמצטבר בפנים כזית חמץ ויותר לכן יש להוציא את השקית ולהחליף קודם הפסח או ימכור כולו לגוי (שער המועדים פרק ח מא).

מטאטא

ראוי לנקות ולרחוץ היטב מפירורי החמץ שבו ואם אינו עושה כן ירחץ אותו באקונומיקה או נפט כדי לפגום פירורי החמץ שבעין אם ישנם. ורבים משתמשים במטאטא מיוחד או חדש לפסח (קובץ מבית לוי ניסן תשן, לוח אי"י) אע"פ שמעיקר הדין הפירורים הדבוקים למטאטא אין לחוש להם כי הם בטלים מאליהם מ"מ נהגו להחמיר, הטעם: שחוששים שהפירורים יינתזו למאכלי הפסח (ספר הגעלת כלים פרק יג הערה רטז) ואת הישן מצניעים במקום שנמכר לגוי.

צעצועים

צעצועים שלא משתמשים בהם בפסח ניתן להניחם בארון ולמכור את החמץ שעליהם לגוי, ומי שמקפיד שלא למכור חמץ בעין יכול לראות בנקל אם יש חמץ בעין. צעצועים שרוצה להשתמש בהם בפסח מכיון מצוי הרבה פעמים שנדבק בהם חמץ, יש לנקותם מחמץ, והעצה שיכניס בציפה וכדומה ויכבסם במכונת כביסה (הגרא"ד מים חיים גליון 284).

דברים שא"א לנקות אותם כך אפשר לבדוק ולראות אם יש עליהם חמץ, ומכל מקום ודאי שראוי שלא להניח אותם על השולחן בפסח.

טלפונים ופלאפונים

כיון שטלפונים ופלאפונים מונחים כל השנה בחמץ במטבח וכו' וגם נוגעים בהם בידיים מלוכלכות בחמץ וגם בחול המועד נוגעים בהם בשעת אכילה לכן יש לנקותם כראוי.

בגדים

כיסוי הבגדים וקפלים: כל בגד שיש בו כיסים או קיפול ויש חשש שנכנס לשם חמץ חייב בניקוי ובבדיקה.

ניקוי על ידי כביסה: בגד עם כיסים והכיסים הם בתוך הבגד כיון שיש חשש לחמץ גם כיבוס אינו מועיל [חשש זה מצוי בעיקר אצל קטנים דבגדולים בדרך כלל החשש מפירורים והם נמאסים כדלקמן], והטעם: כיון שיש חשש שהכניס לשם חמץ בתוך שקית ניילון, והניילון שומר על החמץ שלא יתקלקל מהכביסה ולכן צריך לבדוק את כל הכיסים.

העצה במקום שיש טירחא לבדוק את כל הכיסים

בגדים שאינו לובש בחג: יכניס לארון וימכור את החמץ שבו לגוי וכן ישכיר את הארון ותכולתו לגוי, ואף על הצד שיתכן שיש בו קצת חמץ זה של הגוי וברשות הגוי.

בגדים שרוצה ללבוש: יכבס עם כיסים בחוץ שאז הכל מתכבס (גלאט תשס"ח). וחמץ אין כאן ואף אם נשאר פירור ודאי הוא מטונף קצת ונפסל מאכילת כלב ואין חיוב ביעור על כך (הגרא"ד גליון מים חיים 284).

מגבות מפות שולחן

מעיקר הדין אפשר להשתמש בפסח במגבות שהשתמשו בהם בימות השנה, והטעם: לפי שגם אם נדבק בהם משהו מהחמץ הוא יורד על ידי כיבוס טוב במים חמים (תנא ס"ק ו), ויש לזהר: במקום התפירות והמכפלת שלא נתקבץ שם חמץ (רמ"א שם יח).

המנהג היום: יש שמקפידים להשתמש במגבות מיוחדות לפסח (הגרא"ד מים חיים גליון 284, הגר"ח"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

מפות מיוחדות לפסח מעיקר הדין אין צריך מפות מיוחדות לפסח וסגי בכיבוס ברותחים, והטעם: לפי שזה הכשרו שאף אם יש בהם חמץ על ידי כיבוס הוא יורד בדרך כלל, ואף אם נשאר הוא נפסל מאכילת כלב (עיין גלאט תשנ"ט הכשרת המטבח, קובץ מבית לוי). ויש להקפיד לבדוק במקום התפירות כלעיל;

המנהג: להשתמש במפות מיוחדות ששייכים לחג הפסח (הגרא"ד גליון מים חיים עמוד 284).

ניקוי ארונות

ארון גבוה במקום שאין הילדים מגיעים לשם אין צריך לנקות דהיינו לא מעל הארון ולא בצד החיצון, והטעם: משום שאין שם חמץ ואבק אינו חמץ (גלאט תשס"ח עמוד 172).

מדפים נמוכים: במדפים הנמוכים שיד הילדים מגיעה לשם צריך לנקות, והטעם: לפי שיש לחוש שמא אחד הילדים החביא שם חמץ (גלאט שם).

לשמויעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

ציפורה הדרה בת רחל בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

ש"ס

ט"ל: 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

המנהג היום שאין משתמשים בכלים של חול בימי הפסח ולכן אין חיוב לנקות את כל הכלים, אלא יניח הכלים בארון ולמכור לגוי את החמץ הדבוק בו ולהשכיר את מקום הכלים (הגרי"א"ד גליון מים חיים 284).

הרוצה להחמיר ינקה בחומר ניקוי

הרוצה להחמיר ולנקות כיון שהוא רואה חמץ בעין, ינקה אותם בסבון או חומר ניקוי ואז יכול למכור לכתחילה לגוי, כיון שרחצו את הכלים עם סבון הפירורים נפסלו מאכילת כלב ואף אם לא נפסלו כתב המש"ב (תמב ס"ק לג) שפירורים שהם פחות מכזית והם מטונפים קצת אין צריך לבער כלל ומעיקר הדין אפילו למכור לגוי אין צריך.

המנהג שהתפשט בכל תפוצות ישראל שמוכרים כלי חמץ לגוי לגוי אע"פ ששיפשו כיון שצריך לשפשוף היטב כדי שלא ישאר שום חמץ וחשש שמא לא ישפשו טוב לכן מוכרים את הכלים לנכרי (אהל יעקב המדריך להכנת והכשרת הבית והמטבח הערה ב).

ויש אומרים שאין מוכרים את הכלים עצמם [דא"כ יצטרכו טבילה אחרי פסח] אלא את החמץ שדבוק בהם. מתקן ליבוש כלים

מתקן ליבוש מפלסטיק שנמצא מעל גבי הכיורים ומייבשים על גבי כלים, מעיקר הדין מספיק לנקות אותם היטב, והטעם: כיון שכל הכלים שמניחים עליו הם באים נקיים וקרים (קובץ מבית לוי).

יש שנהגו להשתמש במתקן מיוחד לפסח, והטעם: משום חומרא שלא להניח שום כלי של פסח על מקום שהיה בו חמץ (הגרי"א"ד מים חיים גליון 284).

קומקום חשמלי

מיחם מים מפלסטיק עם גוף חימום אף ששימושו רק במים, יש חשש חמץ שמא נפל לתוכו חמץ בשעה שמילאו בו מים או בזמן שעמד על השולחן או על השיש נדבק בו מבחוץ פירורים ואח"כ נפלו לתוכו הרוצה להשתמש בו בפסח צריך לנקות היטב מבפנים ומבחוץ ובמיוחד מתחת לגוף החימום ושוב להרתים בו מים ובוה הוא מגעיל את עצמו [וצריך לבדוק שהוא עשוי מחומר שראוי להגעלה], ולכתחילה ראוי שיהיה קומקום מיוחד לפסח (מים חיים גליון מספר 284).

ארונות מטבח

ארונות מטבח צריך לנקות בכל המקומות שלא יהיה בהם חמץ בעין, והטעם: כיון שיש שם חמץ כל השנה.

כיסוי בנייר: ונוהגים לכסותם בנייר (חמד משה תנא לו) גם אחרי ניקוי יסודי, והטעם: משום שמניחים שם מאכלים וכלים של פסח (גלאט תשס"ח עמוד 172).

מקרר

מקרר צריך ניקוי יסודי עם מטלית ומעט מים ועדיף עם מי סבון, (הגרי"א"ד קונטרס דיני פסח וספה"ע ע' 4, הגרפח"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

קיפולי הגומי: בקיפולי הגומי ששכיח שיש שם פירורים, וניכר שיש שם פירורים יש לנקות היטב עם מברשת [אבל יזהר שלא יקלקלו את הגומי] עד שיסיר הפירורים (גלאט תשס"ח). ואם רואה שאין שם פירורים אין צריך לנקות אלא כמו המקרר עצמו (הגרי"א"ד קונטרס דיני הפסח וספה"ע עמוד 4).

ציפוי המדפים: מעיקר הדין אם ניקו את המקרר היטב אין צריך לכסות את המדפים בנייר (הגרי"א"ד אבני ישפה) ומיהו יש הנוהגים לצפות המדפים והמגירות בנייר אף שניקו היטב, והטעם: לפי שיש מחמירים שאומרים שאין להניח כלי פסח על מקום שהיו מניחים שם כלי חמץ מהחשש שמא נשאר שם חמץ ויש חשש שנדבק לכלי פסח (הגרי"א"ד קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 3).

פירורים שא"א להוציאם: פירורים שנמצאים בחריצים עמוקים שבמקרר אף שרואים את החמץ כל שאי אפשר

להוציאם הרי הם כחמץ שנפלה עליו מפולת ואין לחוש לזה ובביטול של החמץ סגי (חוט שני עמוד פ).

תנורים

מן הראוי למכור אותו ולא לסמוך על הכשרת התנור לפסח (גלאט תשנ"ט, קובץ מבית לוי) ולמכור את החמץ שבתוכו לגוי וכן משכיר את המקום לגוי ואם יש שם חמץ הרי הוא של הגוי. וכן נהגו להחמיר שלא להכשירו לפסח, והטעם: כיון שמחמירים בפסח יותר משאר ימות השנה כיון שפירור קטן אוסר לפי חמץ אוסר במשהו ובפרט באפיה שצריך זהירות יתירה, והרוצה להכשירו יעשה שאלת רב.

המהדרים: מנקים את התנור עם סמרטוט ומי סבון, וכן בספרי, החמץ הדבוק בדפנות אינו חמץ הראוי לאכילה ועל פי רוב הוא שרוף וכיון שמוכרים לגוי סגי בהכי, ויש שנהגו: לחמם אותו כעשר דקות אחרי הניקוי ואח"כ סוגרים אותו עד אחר פסח.

הכשרת החצובה שבגו

חצובות מיוחדות לפסח: לכתחילה מן הראוי לקנות חצובה [המסגרת שעליה עומד הסיר] מיוחדת לפסח (הגרי"א"ד קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4), והטעם: כיון שכל השנה נופל עליה בשר וחלב ושאר מאכלי חמץ ולכן היא חמץ ממש ולנקות אותה כראוי מאוד קשה, ועל זה מניחים את סירי הפסח,

הכשרה בליבון: ומי שאינו יכול לקנות לפסח ניתן להכשירו על ידי ליבון, והטעם: כיון שהחצובה על גבי הגו נחשב ככלי שתשמישו על ידי האור וצריך ליבון.

ציפוי בנייר כסף: יש אומרים שאם מנקים היטב ולא נשאר בה לכלוך כלל ומכסים אותה בנייר כסף עבה אין צריך הכשרה (הגרי"א"ד קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 3).

הכשרת המבערים

המבערים [ראשי הגו] דהיינו החלקים שמהם יוצאת האש, יש לנקות היטב את הנקבים בהם יוצא האש עם מים וסבון, והרוצה להחמיר יכול להדליק עד שיתחמם [במשך 5 דק'], והלהבה עצמה מלבנת אותם, והטעם שאינו חייב בכך כיון שהסיר אינו נוגע בו כלל (הגרי"א"ד קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4) והחלק שעליו מונח המבערים אין צריך ליבון. [וכשמוכר בחמץ אין צריך לנקות כלל].

פלטה [המשטח שעל גבי מונחים המבערים] יש לנקותו היטב ולצפות אותו בנייר כסף, והטעם: אף שלא מניחים עליו אוכל, אבל נופל עליו חמץ כל השנה שלא נשרף, כיסוי בנייר כסף לאחר מכן יכסה בנייר כסף, והטעם: משום שחוששים שמא יגע בו הכלי או האוכל באקראי [וכשמוכר הכיריים לגוי יש לנקות את החמץ שבעין וסגי בהכי] (קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4). ויש אומרים שראוי לעשות עירו רותחין מכלי ראשון עליו (גלאט תשנ"ט).

חמץ שבין הכירה לתנור צריך להסיר את כל החמץ וכשנפל חמץ שא"א להגיע אליו דינו כחמץ שנפל עליו מפולת שדינו כמבוער (קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

מכסה שעל גבי הגו

המכסה שעל גבי הגו [כיריים] שעומד פתוח בשעת בישול הקדירות די לכסות בנייר כסף (הגרי"א"ד פירש הובא בספר אוהל יעקב).

כפתורים שמדליקים את הגו

יש אומרים: שיש לנקות את הכפתורים שמדליקים בהם את הגו היטב, ואח"כ לכסותם עם ניילון או ניר כסף, משום הידור, ויש אומרים: שמספיק לנקות אותם היטב ולהסיר כל חמץ שבעין שדבוק עליו (שיעורי קנה בושם על הלכות פסח).

יש אומרים: שמן הראוי שיחליפם בכפתורים מיוחדים לפסח, והטעם: משום שקשה לנקותם מן החמץ בעין (שיעורי קנה בושם על הלכות פסח).

לשמייעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל: 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

זאב מלך בן בעדינא בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל: 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

ש"ס

סכום עצמי

חידודא

למעשה
הגאון רבי מרדכי בונים זילבר

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

שיש שבמטבח

ניקוי השיש יש לנקות את השיש ניקוי יסודי בסדקים ובחורים.

עירוי במים: שיש שבמטבח מכשיר על ידי עירוי מים חמים על אבן מלובן אחר שינקה היטב בחורים ובסדקים. אבני שיש יקרים שיש חשש שיתקלקלו אם ישים אבן יחזיק את האבן המלובן סמוך לשיש וישפוך עליהם מים חמים.

שיש שמכסים בניר כסף או בפי וי סי [עבה]

מעיקר הדין אין צריך הגעלה ומספיק רק ניקוי יסודי בחורים ובסדקים עם מים חמים וסבון כדי שלא יהיה החמץ בעין, ולתחילה טוב לשפוך מים רותחים כשמים שבקומקום מבעבעים ברתיחה קודם שמכסה בנייר כסף, ולאחר ששפך מים חמים יש לשפוך מים קרים ככל דיני הגעלה (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע 4, סידור פסח כהלכתו פ' ח הכשר כלי הבית ב).

קרמיקה על קירות המטבח

הקרמיקה שמעל השיש או שעל יד הכיריים יש לנקות היטב ורצוי להעביר עליהם מים רותחים מכלי ראשון (גלאט תשנ"ט, קובץ מבית לוי).

ויש שנהגו להניח נייר כסף עד כנגד גובה הסירים שעומדים על השיש ונוגעים בקרמיקה ויש בהם נגיעות של חמץ (גלאט תשנ"ט).

הכיר

ניקוי הכיר יש לנקות את הכיר ניקוי יסודי (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4), יש הנוהגים: לשפוך מים רותחים לתוכו ובצדדיו, יש הנוהגים: לשפוך מים רותחים עם אקונומיקה לתוכו. (קובץ מבית לוי הגרש"א ליקוטי הלכות תשנ"ו).

מקום יציאת המים: במקום יציאת המים יש לשפוך קצת אקונומיקה והטעם: משום שעל הצד שנשאר שם חמץ שראוי לאכילת כלב הרי הוא נפסל בכך.

כיריים מפלסטיק: הטעם שיש הנוהגים לעשות כיריים מפלסטיק ולכסות בהם את הכיר (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4). כיון שהכיריים בזמנינו בדרך כלל עשויים מחרסינה וא"א להגעילם, לכן נהגו להניח כלי מתכת או פלסטיק על הכיר ויניח הדברים על גביו ולא על הכיר. ואת הכיר עצמו ינקה במים חמים לפני שמניח כיריים מפלסטיק.

זהירות בכיריים

יש אומרים שאין לשפוך מים חמים לתוך הכיר אע"פ שהוא עם כיסוי כשיש כליים או דברי מאכל והטעם: כיון שהמים החמים מתחברים עם כיר שהוא חמץ ונפלט ממנו החמץ לאוכל או לכלים של פסח (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

ברזים

ברזים יש לנקות אותם היטב ושופך עליהם מים רותחים ישיר מהקומקום, ויש אומרים: שיש לפתוח את הברז של החמים ובאותו זמן יערה עליו מבחוץ מים חמים מכלי ראשון (גלאט תשנ"ט, מבית לוי).

ויש אומרים שמספיק בניקוי ואין צריך הכשרה נוספת (הגרש"א ליקוטי הלכות תשנ"ו).

לעטוף את הידיות והברזים: יש שנהגו לעטוף את ידיות הברזים והברזים בניילון, והטעם: כיון שכל השנה נוגעים בהם עם ידים מלוכלכות מחמץ ועכשיו בפסח נוגעים בהם בשעת האכילה (עיין מנחת יצחק חלק ה סימן פא).

מסננת שבברז יש לפרקה ולנקותה היטב או שיתקין מסננת מיוחדת לפסח (גלאט תשנ"ט).

תחתית הארון שמעל הכירים

כשארון תלוי במטבח מעל הכיריים צריך לנקות שם היטב, ויש מהדרים לעטוף את תחתית הארון שמעל הכיריים בניר כסף, והטעם: כיון שכל השנה מבשלים שם בקדירות של חמץ ועולים תמיד אדים ונבלעים בתחתית הארון ונמצא שהיא מלאה בבליעות חמץ ואם יבשלו על הכיריים יעלו אדי המאכל ויבלעו בארון שדינו ככלי חמץ וכיון שתחתית הארון מזיע יתכן ויפלו טיפות זיעה לתוך המאכל או על הקדירות בפסח, וזה החשש אינו מעיקר הדין לכן יש לעטוף את תחתית הארון בנייר כסף (אהל יעקב פרק ב יב).

שולחן

שולחן יש לנקות עם סמרטוט רטוב על גב השולחן וברגליו, שלא ישאר שום דבר דבוק, והטעם דסגי בהכי: כיון שנהגו לפרוס על השולחן ב' כיסויים לכן מספיק בניקוי עם סמרטוט מעליו וברגליו שלא ישאר דבוק שום כלוך (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

ניקוי בצד הפנימי של השולחן: הרואה פני הקרקע מעיקר הדין אין צריך ניקוי אלא א"כ הוא מלוכלך (וה"ה במיטות) (גלאט תשסח עמוד 170).

ציפוי השולחן: נוהגים לצפות את השולחן בב' כיסויים (הגרש"א ליקוטי הלכות תשנ"ו).

הטעם ששולחן לא צריך ניקוי עם מים חמים [כמו שיש], כיון שנוהגים להשתמש בפסח על השולחן עם ב' כיסויים.

כיר המשמש לנטילה בלבד

כיר המשמש לנטילה בלבד ואינו משתמש לשטיפת מאכלים או כלי אכילה צריך לנקות היטב מכל כלוך של חמץ ודיו (שיעורי קנה בושם עמוד צא).

פלטה של שבת

יש לנקותה ביסודיות עם חומרי ניקוי ויש לודא שגם רגלי הפלטה נקיות ויכסה בנייר כסף (הגרש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

ויש אומרים: שידליק הפלטה למשך כשעה עד שיהיה חם מאוד, וישפוך על זה מים רותחים מכלי ראשון, והשפיכה הוי כהגעלה בכלי ראשון, וישאירה דולקת כדי שישרף הבליעה שבדפנות (גלאט תשנ"ט, הגעלת כלים פ"ג אות שפא).

ציפוי בניר כסף: ראוי לצפות את הפלטה בניר כסף בפסח, והטעם: כיון שאין הבלוע נשרף לגמרי על ידי האש באופן שכזה.

ובשעת הדחק יכול לצפות בנייר כסף לבד בלי לשפוך מים חמים (סידור פסח כהלכתו פרק ח).

ראוי להחמיר: שתהיה פלטה מיוחדת לפסח (הגריא"ד מים חיים גליון 284).

מיקרוגל: ינקה אותו כמו תנור, להעבירו לשימוש בפסח יש אומרים שלא ישתמשו בו לפסח ובשעת הדחק יעשה שאלת רב.

פח אשפה: יש לרוקן אשפה בערב פסח לפני שריפת החמץ ולנקות היטב מכל כלוך וחשש חמץ ואחר הניקיון רצוי לשפוך בתוכו ומחוצה לו חומרים שפוגמים ולנקות כל כלוך שבעין מבפנים ומבחוץ (ספר כשרות הפסח עמוד פה).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס
בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום
בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

צבי יונתן בן דבורה בתושח"י כל הרואה את ההודעה יאמר שני

פרקי תהילים בקו: 077-971-0320 בשלוחה: 597

לרפואה שלימה

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

